

18 w 2021 (310)

Siedem rad dla (nowego) referenta

Data publikacji: 27.04.2021 / Autor: Krzysztof Jerczyński

Skąd takie rady wziąć? Jakimi zasadami kierować się, aby odnieść sukces na nowej funkcji? Jak w ogóle się do tego zabrać?

Chciałbym Wam opowiedzieć o doświadczeniu, jakie zdobyłem kierując sterami Referatu Zuchów Łódzkiej Chorągwi Harcerzy „Bambaju”. To, co za chwilę opiszę jest poparte konkretnymi liczbami. Przez 5 lat zorganizowaliśmy 19 szkoleń (8 kursów metodycznych i 11 warsztatów), w których wzięły udział 194 osoby, na kolonie wyjechało 476 zuchów oraz uzyskaliśmy łącznie prawie 5500 punktów w kategoryzacji gromad. Na tej podstawie przedstawię Wam (1) siedem rad, jakie są moją odpowiedzią na pytanie o bycie dobrym referentem oraz (2) pięć bardziej konkretnych pomysłów na działania.

Słowa kluczowe: Obserwuj – słuchaj – dawaj – nie bój się – stwórz – znajdź – bądź. Szkolenia – warsztaty – biwaki referatu – działanie w zespole – kontakt z zuchmistrzami.

Obserwuj, co robią mądrzejsi, bardziej doświadczeni od Ciebie.

Kwiecień 2016 roku. Adam Komorowski, ówczesny komendant Chorągwi, powierzył mi zadanie kierowania referatem zuchów. Prowadziłem wtedy drużynę harcerzy i miałem trochę wcześniejszego doświadczenia w prowadzeniu gromad. Stałem przed wyzwaniem wymyślenia i wprowadzenia w życie koncepcji działania referatu, który liczył wtedy osiem gromad, czyli był wielkości hufca. Skąd wziąć inspirację? Dobrze wiemy, że młodzi harcerze bacznie wpatrują się w swojego drużynowego i później, świadomie lub nie, naśladują go. Zapamiętują jego postępowanie i podejście do innych, to jak rozwiązuje problemy oraz to, co jest dla niego ważne. Podobnie, lecz z większą świadomością, zachowujemy się i my – obserwujemy ludzi, którzy nas otaczają. Zapamiętujemy zarówno to, co uważamy za słuszne, ale również to, czego nie chcemy naśladować. Można zapytać, jak to się ma do prowadzenia referatu? Jeszcze jako drużynowy gromady obserwowałem swojego referenta – zapamiętałem, jakie przedsięwzięcia organizował oraz jak odnosił się do mnie i do innych. Z racji na to, że nie ma szkoleń dla przyszłych referentów, było to dla mnie, a może też być dla Ciebie, jedno z głównych źródeł wiedzy o tym, jak być referentem. Nie zapominajcie przy tym o wsparciu Wydziału Zuchowego, który

organizuje cykliczne spotkania dla referentów, na które możesz zostać zaproszony jeszcze przygotowując się do objęcia funkcji.

Słuchaj, co inni mówią do Ciebie

Wrzesień 2016 roku. To wtedy doświadczeni instruktorzy zuchowi pomogli mi zaplanować pracę referatu na pierwszy rok. Bez ich rad trudno byłoby wystartować z dobrze przemyślanym działaniem skierowanym do potrzeb drużynowych. Jako początkujący referent wiele zuchmistrzowskiej i życiowej mądrości znalazłem właśnie u nich. Znaną zasadą jest, że gdy mówisz, to Ty przekazujesz informacje, a gdy słuchasz, to Ty je otrzymujesz. Słuchaj, bądź cierpliwy, buduj relacje – to klucz do zdobycia szacunku u zuchmistrzów.

Dawaj od siebie

Kursy metodyczne w 2017 i 2018 roku. Kto ma być komendantem pierwszych kursów, jeśli nie referent? W trakcie mojej kadencji poprowadziłem cztery kursy, na których przekazywałem swoją wiedzę i umiejętności przyszłym zuchmistrzom. Zaowocowało to tym, że większość z nich prowadziła lub nadal prowadzi gromady. Co jest tu najważniejsze? Po to zdobywasz kolejne doświadczenia, aby przekazać je dalej, a nie spakować do kartonu i schować do szafy. Daj zuchmistrzom swój czas i uwagę, a w zamian uzyskasz zaufanie i szacunek. Pamiętaj, że praca referenta wspomaga działania drużynowych, więc nie będzie Ciebie bez nich. Wodzowie rozwijają się wraz z referentem – im wyższy poziom wodzów, tym więcej z siebie daje referent lub odwrotnie – im więcej z siebie dasz, tym wyższy osiągniecie poziom. Dziel się wiedzą i umiejętnościami.

Nie bój się błędów

Kwiecień 2019 roku. Właśnie mijają trzy lata, odkąd jestem referentem. Wtedy myślałem, że jestem już blisko jego przekazania, jednak tak się nie stało. Między innymi dzięki temu zdałem sobie sprawę, że nie osiągnę wszystkiego, co pierwotnie zaplanowałem. Sprawy, które teoretycznie można załatwić w kilka dni potrafią ciągnąć się tygodniami – zdarzało się, że w nieskończoność czekałem na skategoryzowanie gromady przez drużynowego. Z drugiej strony, czasem to mnie zdarzało się odkładać sprawy, ponieważ nie mogłem zmobilizować się do ich rozpoczęcia. Co w takim razie możesz dać innym, jak również sobie? Margines na popełnianie błędów, który będzie wkalkulowany w Twoją pracę. Co więcej – z rzeczy, które zrobiłeś nie tak dobrze jak tego oczekiwałeś, możesz wyciągnąć wnioski na przyszłość i działać lepiej. To wszystko nie oznacza jednak, że w każdej sprawie masz być pobłażliwy i cały czas obniżać wymagania. Musisz znaleźć równowagę – z jednej strony najważniejsza i najtrudniejsza praca jest wykonywana przez wodzów

gromad na zbiórkach i pomiędzy nimi, więc nie możesz zatruwać im życia zbędnymi wymaganiami, a z drugiej strony muszą zmierzyć się z zobowiązaniami, których się podejmują.

Stwórz przestrzeń do wymiany doświadczeń i dyskusji

Wrzesień 2019 roku. Powstały cztery nowe gromady – teraz mamy ich szesnaście, to najwięcej, od kiedy sięgam pamięcią. Myślę, że osiągnęliśmy to, ponieważ każdy z zuchmistrzów wniósł do referatu część siebie – swoje doświadczenia i umiejętności. Jednak pytanie, dlaczego chciał to zrobić? Moim zdaniem stało się tak, ponieważ próbowaliśmy wprowadzić w życie to, co tutaj opisuję. Jeżeli dasz zuchmistrzom swoją uwagę i będziesz ich z zaangażowaniem słuchał, a przy tym będziesz autentyczny (zaangażowany) i wyrozumiały dla ich pomyłek, to wierzę, że osiągnięcie naprawdę wiele, trzeba tylko dać sobie ku temu okazję.

Znajdź satysfakcję z tego, co robisz

Marzec 2020 roku. Już wiem, że jako zadanie na stopień harcmistrza będę pisał podsumowanie swojej kadencji referenta, ale jeszcze nie wiem, jak duże rozmiary przybierze ten dokument. Razem z kolejnymi napisanymi stronami i podsumowanymi wydarzeniami zdałem sobie sprawę, jak wiele zrobiliśmy ekipą referatu przez ostatnie cztery lata. Zauważyłem też, że rezultaty i zadowolenie to dwie rzeczy, które idą ze sobą w parze. Łatwiej było mi znaleźć motywację do dalszej pracy, kiedy wiedziałem, że referat działa na dobrym poziomie i widziałem efekty swojej pracy. Moim zdaniem radzenie sobie z problemami będzie dla Ciebie łatwiejsze, jeżeli poczujesz się dobrze na swojej funkcji. Dzięki takiemu podejściu będziecie mogli się rozwijać jako referat.

Bądź referentem na pełen etat

Grudzień 2020 roku. Od dłuższego czasu zastanawiam się nad przekazaniem referatu, ponieważ widzę w swoim otoczeniu zuchmistrzów, którzy są do tego gotowi. Z jednej strony liczę na przekazanie, a z drugiej z coraz większym żalem myślę o rozstaniu się ze sterami... W referacie czułem się właściwym człowiekiem na właściwym miejscu. Miałem świadomość, że osiągnęliśmy dobry poziom pracy, ponieważ mieliśmy ambicję i byliśmy zaangażowani. Wzrostu liczebności gromad i jakości metodycznej nie odnieśliśmy przez przypadek. Jaka stąd rada? Dąż do tego, żeby nikt nie miał wątpliwości, że to, co powiesz zostanie zrobione, a termin dotrzymany. Staraj się być synonimem solidności i niezawodności w swoim otoczeniu, ponieważ wiele zależy od Twojego zaangażowania i przykładu. By to

zrobić, musisz zrozumieć zadanie, które stoi przed Tobą w referacie i potraktować je jako Twój harcerski priorytet.

Piękne słowa, ale co zrobić w praktyce?

Kwiecień 2021 roku. Zdobyte doświadczenie pozwoliło mi tutaj opisać to, jak widzę postawę referenta, ale mogło nie dać praktycznych rad. Jednak nie rzucajcie lektury artykułu, bo już spieszę z konkretami.

Szkolenia

Podstawą rozwoju referatu są szkolenia, na których kształci się przyszłą kadrę. Zależnie od działania Szkoły Instruktorskiej w chorągwi, różny będzie wkład referatu, jednak żaden kurs zuchmistrzowski nie odbywa się bez jego udziału. W moim przypadku pierwsze dwa kursy przybocznych i drużynowych (w czasie pięcioletniej kadencji) poprowadziłem jako komendant. Dzięki temu miałem niepowtarzalną możliwość dobrego poznania przyszłych zuchmistrzów, którzy już są lub lada moment będą drużynowymi.

Warsztaty

Kształcenie nie kończy się na kursach metodycznych. Do dyspozycji masz również warsztaty, na których możesz uzupełnić braki, jakie widzisz u drużynowych i przybocznych, np. którąś z form pracy lub jakiś aspekt pracy organizacyjnej. Wszystkie szkolenia wyraźnie podnoszą jakość pracy oraz przyczyniają się do budowania atmosfery w referacie, stąd organizujemy warsztaty dwa razy w roku, zawsze w grudniu oraz marcu.

Biwaki referatu

Dobrym i sprawdzonym przez nas pomysłem są biwaki referatu skierowane do kadr gromad. Naturalnym dla zuchmistrzów jest, że poszukują wyzwań na wędrowniczym poziomie i chcą robić coś więcej niż zbiórki z zuchami. Bardzo dobrze sprawdza się wykorzystanie elementu służby (czegoś wyjątkowego, na wysokim poziomie), wędrowki lub wyczynu. Wspólny wyjazd, który mamy raz do roku, jest z jednej strony przygodą, a z drugiej czasem, który spędzasz w gronie osób o tych samych wartościach. Obie te rzeczy motywują do dalszej pracy, zarówno Ciebie, jak i zuchmistrzów.

Działanie w zespole

Ważne jest działanie w zespole, ponieważ całej pracy nie wykonasz samemu, zwłaszcza jeżeli dopiero zaczynasz swoją przygodę na nowej funkcji. W referacie

duże wsparcie otrzymuję od kilku naprawdę doświadczonych instruktorów zuchowych. Polecam, abyś znalazł osoby, których rady uważasz za wartościowe. Ponadto możesz tworzyć zespoły złożone z drużynowych do wykonania bieżących, pojedynczych zadań, jak np. organizacja warsztatów, biwaku referatu lub integracji z referatem żeńskim. Z drugiej strony będziesz potrzebować osób, które pomogą w różnych działaniach stałych, w naszym referacie jest to np. prowadzenie dysku z materiałami metodycznymi i Facebooka. Możecie też zbierać zespoły na jedno dłuższe zadanie, jak kategoryzacja w danym roku. Pamiętaj, że większość decyzji i odpowiedzialności spoczywa tylko na Tobie, jednak realizacja planów to zadanie dla większej grupy osób.

Kontakt z zuchmistrzami

Utrzymuj regularny kontakt z zuchmistrzami! Niech czują, że jesteś obecny w ich działaniu i mogą zwrócić się do Ciebie z każdą wątpliwością lub problemem. Często ten kontakt będzie wynikał z bieżącego działania – oddawania i sprawdzania planów pracy, zbierania listy uczestników na kurs lub warsztaty czy rozmowy o sytuacji w gromadzie. Jednak nawet taka forma będzie pomocna w budowaniu relacji i zaufania – skoro potrafisz pomóc w sprawach służbowych, to pewnie można Ci też zaufać prywatnie. Zuchmistrzowie to nie tylko obecni drużynowi, ale także Ci, którzy przekazali jednostki. Nie zapominaj o nich – zapraszaj na warsztaty, biwaki i inne wydarzenia, a na pewno będziesz mógł liczyć na ich wdzięczność oraz pomoc.

Kim jesteś? Jesteś zwycięzcą referentem!

Kiedyś usłyszałem, że „profesjonalizm nigdy nie jest dziełem przypadku”. Sukces w Twoich działaniach nie pojawi się znikąd, lecz będzie rezultatem zaangażowania i wykonanej pracy. A teraz zamień słowa „referat” i „referent” na dowolną inną funkcję, jaką chcesz pełnić, i idź odnosić sukcesy.

Krzysztof Jerczyński

Doktorant nauk chemicznych na Wydziale Chemicznym Politechniki Łódzkiej. Założyciel i przez 3 lata drużynowy 40 ŁGZ „Marynarze Okrętu »Przygoda«”, potem przez 2 lata drużynowy 81 ŁGZ „Strażnicy Grodu Starego” i przez rok drużynowy 81 ŁDH „Fratrum”. Od 28 kwietnia 2016 r. do 15 kwietnia 2021 r. referent ds. zuchów. Od 26 marca 2021 r. hufcowy ŁHH-y „Szaniec”. W swojej karierze także zastępca komendanta chorągwi (styczeń 2019 – marzec 2021) oraz członek komisji instruktorskiej (od kwietnia 2018 r.).